

KORUNMASI GEREKLİ TAŞINIR KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARI KOLEKSİYONCULUĞU VE DENETİMİ HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarına sahip olanlar ile koleksiyoncuların uymaları zorunlu usul ve esaslar ile bunların gözetim ve denetim ilkelerini belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıkları ile bunlara sahip olanları ve koleksiyoncuları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 24 üncü, 26 ncı ve 30 uncu maddeleri gereğince hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Bakanlık: Kültür ve Turizm Bakanlığını,

b) Envanterli taşınır kültür ve tabiat varlığı: Taşınır kültür ve tabiat varlıklarının komisyonca değerlendirilmesi sonucunda, koleksiyoncunun, envanter defterine kayıt ettiği taşınır kültür ve tabiat varlıklarını,

c) İhtisas elemanı: Üniversitelerin konu ile ilgili bölümlerinden mezun olmuş arkeolog, sanat tarihçisi, tarihçi, etnolog, sümerolog, hititolog, antropolog, klasik ve şark dilleri filologlarını,

ç) Kanun: Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununu,

d) Koleksiyon: Bu Yönetmelikte belirtilen şartlarda sınıflandırılan, saklanan korunması gerekli taşınır kültür ve tabiat varlıklarından oluşan grubu,

e) Koleksiyoncu: Kültürel ve doğal mirasın taşınabilir özellikteki yapıtlarının mevzuat çerçevesinde toplanması, arşivlenmesi, korunması, bilimsel yayınlarla tanıtılarak yayınlanması ve sergilemesini gerçekleştiren kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişileri,

f) Komisyon: 6, 7, 8, 10, 11, 14 ve 15 inci maddeler uyarınca, koleksiyoncuları ve koleksiyonlarında yer alan taşınır kültür ve tabiat varlıklarının durumunu incelemek ve değerlendirmek üzere müze müdürünün başkanlığında, varsa müze müdür yardımcısı ile müze ihtisas elemanlarından oluşacak en az üç kişilik komisyonu,

g) Müze: Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne bağlı müzeleri,

ğ) Özel müze: Kanununun 26 ncı maddesi gereğince düzenlenen 22/1/1984 tarihli ve 18289 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Özel Müzeler ve Denetimleri Hakkında Yönetmelik kapsamında Bakanlık onayı ile açılan müzeleri,

h) Tasnif: Taşınır kültür ve tabiat varlıklarından, korunması gerekli olanlar arasından müzelere alınacaklar ile alınmayacakların ayrımını,

1) Taşınır kültür ve tabiat varlığı: Kanununun 23 üncü maddesinde belirtilen korunması gerekli varlıkları,

i) Tescil: Taşınır kültür ve tabiat varlıklarından, müzelere alınanların müze envanter defterine kaydı ile müzelere alınmayanların koleksiyoncu envanter defterine kayıt yolu ile belgelendirilmesi ve envanter listelerinin birer nüshalarının müze arşivlerinde muhafaza edilmesini,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Koleksiyonculuk ve Denetim

Başvuru

MADDE 5 – (1) Taşınır kültür ve tabiat varlığı koleksiyon izin belgesi almak isteyenler koleksiyonun bulundurulacağı yere en yakın müze müdürlüğüne yazılı olarak aşağıdaki bilgi ve belgelerle başvuruda bulunur:

- a) T.C. kimlik numarası beyanı,
- b) İkametgâh beyanı,
- c) Adli sicil beyanı ve arşiv kaydı,
- ç) Üç adet vesikalık fotoğraf,
- d) Koleksiyonun bulundurulacağı yerin adresi,
- e) Varsa ellerinde bulunan taşınır kültür ve tabiat varlıklarının envanter bilgilerini belirtir liste.

(2) Kamu kurum ve kuruluşları ile tüzel kişilerden, koleksiyon izin belgesi almak için birinci fıkradaki belgelere ek olarak, koleksiyondan sorumlu kişinin kimlik bilgileri, karar ve yetki belgesi istenir.

İnceleme ve değerlendirme

MADDE 6 – (1) Başvuru üzerine, bu Yönetmelik hükümlerine göre;

a) Koleksiyonun bulunduğu veya bulundurulacağı yerin taşınır kültür ve tabiat varlıklarının muhafazasına uygun olup olmadığı,

b) Her türlü güvenlik tedbirinin alınıp alınmadığı,

c) Başvuruda belirtilen hususların yerine getirilip getirilmediği,

ç) Koleksiyonculuk yapıp yapamayacağı,

hususları komisyon tarafından incelenir.

(2) Komisyon birinci fıkrada belirtilen hususları bizzat yapabileceği gibi, görevlendireceği en az iki müze ihtisas elemanının tespitine göre de değerlendirme yapabilir. Komisyonun yaptığı inceleme ve değerlendirme sonucunda, durumun olumlu bulunması halinde, nitelikleri Bakanlıkça tespit edilen koleksiyon izin belgesi, ücretinin yatırıldığını gösterir banka dekontunun ibraz edilmesi üzerine müze müdürlüğü tarafından verilir. Koleksiyoncu koleksiyon izin belgesini koleksiyonunu bulduracağı adreste görünür bir yere asar. Verilen belgenin bir nüshası Bakanlığa gönderilir ve konu hakkında İçişleri Bakanlığına bilgi verilir.

(3) Kùltür varlığı ticareti yapanlar, özel müze sahipleri ve Bakanlık personeli, korunması gerekli taşınır kùltür ve tabiat varlığı koleksiyonculuğu yapamaz. Koleksiyoncu birden fazla koleksiyon izin belgesi alamaz.

Envanter kaydı

MADDE 7 – (1) Komisyon gerekli görürse, koleksiyoncuya ait taşınır kùltür ve tabiat varlıklarının envanter defterine sağlıklı bir şekilde kaydedilebilmesi için koleksiyoncudan ihtisas elemanı görevlendirilmesini ister. Koleksiyoncu, görev yapacak ihtisas elemanının kimlik bilgilerini, özgeçmişini ve noter onaylı sözleşmesini müzeye verir. Bu ihtisas elemanlarının müze müdürlüklerinden yeterlilik belgesi almaları zorunludur.

(2) Koleksiyona dahil edilecek taşınır kùltür ve tabiat varlıkları, müze müdürlüğüne verilecek iki adet envanter defterine müze ihtisas elemanlarının gözetimi altında koleksiyoncu tarafından kaydedilir. Kayıt anında taşınır kùltür ve tabiat varlıklarının elde edilif şekli, dönemi ve fiziki tanımlaması belirtilir. Taşınır kùltür ve tabiat varlıklarının sahiplerince usulüne uygun şekilde çektiydikleri fotoğraflarını da ihtiva eden bu envanter defterinin bir adedi müzede saklanır. Belgelendirilerek koleksiyona sonradan ilave edilen taşınır kùltür ve tabiat varlıkları otuz gün içinde her iki envanter defterinin devam eden sıra numarasına uyularak usulüne göre kaydedilir. Bir envanter numarasına birden fazla kùltür ve tabiat varlığı kaydedilemez.

(3) Taşınmaz kùltür ve tabiat varlıkları ve bunlara ait parçalar koleksiyona dahil edilemez ve envanter defterine kaydedilemez.

Denetim ve gözetim

MADDE 8 – (1) Koleksiyoncular, denetim yönünden bağlı buldukları müze müdürü veya görevlendireceği müze ihtisas elemanları tarafından, yılda en az bir defa denetlenir. Koleksiyoncu, denetimin sağlanmasından varsa görevli ihtisas elemanı ile birlikte sorumludur. Bu denetlemelerde, taşınır kùltür ve tabiat varlıklarının sağlığı ve güvenliği ile ilgili tedbirlerin alınıp alınmadığı, envanter defterine kaydedilmeyen taşınır kùltür ve tabiat varlığı bulunup bulunmadığı ve koleksiyonda noksanlık olup olmadığı gibi hususlar incelenir. Taşınır kùltür ve tabiat varlıklarının sağlığı, muhafazası ve güvenliği ile ilgili şartlar yerine getirilmemiş ise tespiti yapılan aksaklıklar otuz gün içerisinde koleksiyoncu tarafından giderilir. Denetim esnasında belirlenen aksaklıkların süresi içerisinde giderilmesi koleksiyoncunun, bunların takibi de müze müdürlüğünün sorumluluğundadır. Denetleme raporunun bir nüshası koleksiyoncuya verilir, bir nüshası ilgili müze müdürlüğünde saklanır ve bir nüshası ise Bakanlığa gönderilir.

(2) Koleksiyoncuya ait bir kùltür ve tabiat varlığının kaybolması, çalınmaması ve zarar görmesi halinde, durum derhal ilgili mercilere ve ilgili müze müdürlüğüne belgeleri ile bildirilir. Müze müdürlüğüne gerekli inceleme yaptırılır. Yapılan inceleme sonucunda, taşınır kùltür ve tabiat varlığının kaybolması, çalınmaması veya zarar görmesi gibi durumlarda koleksiyoncunun ihmali olduğu kanaatine varılması halinde, koleksiyon izin belgesinin iptali ve koleksiyoncu hakkında Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulması hususu komisyon tarafından değerlendirilir.

(3) Taşınır kùltür ve tabiat varlığının kaybı, çalınmaması veya zarar görmesi halinde Bakanlık onayı ile envanter kaydında gerekli düzenleme yapılır ve komisyonca tespit edilen bedel koleksiyoncudan tazmin edilir.

(4) Koleksiyoncular; yurt dışında bulunmaları veya başka bir nedenle denetimin yapılmasına engel durumlarının bulunması halinde, bağlı oldukları müze müdürlüğüne haber vererek, yerlerine koleksiyonundaki taşınır kùltür ve tabiat varlıklarından sorumlu olacak bir vekili noter aracılığı ile tayin ederler.

El değiştirme

MADDE 9 – (1) Koleksiyoncular, koleksiyonlarındaki her türlü taşınır kùltür ve tabiat varlığını on beş gün önce bağlı olduğu müze müdürlüğüne haber vermek şartı ile kendi aralarında değiştirebilir, Bakanlık denetimindeki özel müzelere ve koleksiyonculara devredebilir veya öncelik Bakanlığa ait olmak üzere satabilirler.

(2) Kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler satacakları eşya ve terekeler arasında bulunan veya yapacakları müzayedelerdeki satışlara konu olan koleksiyonları, müzayedede satılacağını ilan etmeden otuz gün önce müze müdürlüklerine haber vermeye ve göstermeye mecburdurlar. Bu koleksiyonlar hakkında, 20/4/2009 tarihli ve 27206 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Korunması Gerekli Taşınır Kùltür ve Tabiat Varlıklarının Tasnifi, Tescili ve Müzelere Alınmaları Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak işlem yapılır. Bunlardan hazineye intikal etmiş olup da müze koleksiyonlarına girmesi lüzumlu görülenler, 18/1/2007 tarihli ve 26407 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre Bakanlığa devredilir.

(3) Kamu kurum ve kuruluşları, gerçek ve tüzel kişiler satacakları eşya ve terekeler arasında bulunan veya yapacakları müzayedelerdeki satışa konu olan askeri tarihimize ait silah ve malzeme koleksiyonlarını Genelkurmay Başkanlığına bildirmeye ve göstermeye mecburdurlar. Bu kültür varlıklarından hazineye intikal etmiş olup askeri müzelerin koleksiyonlarına girmesi lüzumlu görülenler Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre Milli Savunma Bakanlığına devredilir.

Veraset yoluyla intikal

MADDE 10 – (1) Koleksiyonculuk yapan şahsın ölümü halinde koleksiyon mirasçılarında intikal eder. Koleksiyonun güvenliğinden mirasçılar sorumludur. Bu sorumluluk, koleksiyonculuğa devam etmek isteyen mirasçılara yeni koleksiyon izin belgesi düzenlenene kadar devam eder. Mirasçılar, durumu veraset ilamı ile birlikte dört ay içerisinde ilgili müze müdürlüğüne bildirir. Mirasçılar koleksiyonculuğa devam etmek istedikleri takdirde bu Yönetmelik esaslarına göre yeniden izin almak zorundadır. Yeni koleksiyon izin belgesi düzenlenene kadar, komisyon tarafından gerekli görülmesi durumunda taşınır kültür ve tabiat varlıkları yediemin olarak müze müdürlüğünde muhafaza edilir. Koleksiyon, koleksiyonculuğa devam etmek isteyen mirasçılar arasında 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre taksim edilebilir. Taksim sırasında koleksiyonun bütünlüğü bozulamaz, birbirini tamamlayan taşınır kültür ve tabiat varlıklarından oluşan takımlar bölünmez.

(2) Koleksiyonculuğa devam etmek istemeyen mirasçıların ellerindeki kültür ve tabiat varlıklarının satış veya devirleri 14 üncü madde hükümleri doğrultusunda yapılır.

(3) Koleksiyoncu adına envanter defterine kayıtlı olup da koleksiyoncunun borcu nedeniyle haczedilen taşınır kültür ve tabiat varlıkları, icra müdürlüğünün satış kararı üzerine ilgili müze müdürlüğüne haber vermek şartıyla ve önceliği Bakanlığa ait olmak üzere başka koleksiyonculara ve özel müzelere satılabilir.

Yer değiştirme

MADDE 11 – (1) Koleksiyoncu, taşınır kültür ve tabiat varlıklarını koleksiyon izin belgesinde gösterilen yerin dışında bulunduramaz. Ancak, gösterilen yerin dışında komisyonun uygun görüşü doğrultusunda aynı il sınırları içinde ilave bir yerde daha bulundurabilir.

(2) Koleksiyonunun yerini değiştirmek isteyen koleksiyoncu, bağlı olduğu müze müdürlüğünden yazı ile izin ister, müze müdürlüğü otuz gün içinde yer değişikliğini değerlendirerek koleksiyoncuya bildirir. Müze müdürlüğünün izni olmadan yer değişikliği yapılamaz. Adres değişikliği yapıldıktan sonra koleksiyon izin belgesi Yönetmelik hükümlerine göre yeniden düzenlenerek bir nüshası otuz gün içinde Bakanlığa gönderilir.

Sergileme

MADDE 12 – (1) Koleksiyoncuların koleksiyonlarını ziyarete açık bir yerde geçici olarak sergilemesi, sergi süresinin belirtilmesi ve denetim yönünden bağlı bulunduğu müze müdürlüğünün uygun görmesi halinde il sınırları içinde valilik onayına, il sınırları dışında ise o ile bağlı müze müdürlüğünün uygun görüşü doğrultusunda Bakanlık onayına bağlıdır. Serginin her türlü güvenliğinden koleksiyoncu sorumludur. Yurt dışında yapılacak geçici sergilemelerde Kanunun 32 nci maddesi ve ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Yurt dışından koleksiyon getirme

MADDE 13 – (1) Yurt dışından koleksiyon getirmek serbesttir. Kültür ve tabiat varlıklarından oluşan koleksiyon getirenler, varlıkların her birinin niteliklerini, orijinlerini ve gümrük kodlarını belirten fotoğraflı envanter listesini veya uluslararası standarda uygun ihraç izin belgesinin bir nüshasını Bakanlığa vermek zorundadırlar. Bu şekilde giren varlıklar beyan listesine veya ihraç izin belgesine uygun olarak yurt dışına çıkarılabilir.

(2) Kanun hükümlerine göre korunması gerekli kültür ve tabiat varlıkları edinenler bunları yurt dışına çıkaramazlar.

(3) Yurt dışından getirilen koleksiyonlar öncelikle Bakanlığa bağlı müzelere bağışlanabilir veya satılabilir. Bakanlığa bağlı müzelerce satın alınmayan taşınır kültür ve tabiat varlıkları başka koleksiyonculara ve özel müzelere satılabilir veya devredilebilir.

Koleksiyonculuktan vazgeçme

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine göre, koleksiyonculuktan vazgeçmek isteyenler, bağlı oldukları müze müdürlüğüne yazılı olarak başvurarak müzelik değerdeki kültür ve tabiat varlıklarının bağış veya satış yoluyla müzelere mal edilmesini isteyebilir. Müzelerce, Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tasnifi, Tescili ve Müzelere Alınmaları Hakkındaki Yönetmelik hükümlerine göre işlem yapılır.

(2) Bakanlığa bağlı müzelerce satın alınmayan taşınır kültür ve tabiat varlıkları Bakanlık denetimindeki özel müzelerce veya koleksiyonculara satılabilir veya devredilebilir. Komisyon tarafından gerekli görülmesi durumunda bu taşınır kültür varlıkları satın alınıncaya kadar yediemin olarak müzede tutulur.

Koleksiyon izin belgesinin iptali

MADDE 15 – (1) Koleksiyon izin belgesi;

a) Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tasnifi, Tescili ve Müzelere Alınmaları Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca belirlenen yükümlülüklerle aykırı olarak koleksiyonda belgesiz kültür ve tabiat varlığı bulunduğu tespit edilmesi,

b) Koleksiyonda yer alan kültür ve tabiat varlığının zarar görmesi halinde yedi gün içinde bağlı olduğu müze müdürlüğüne, kaybı ve çalınması halinde ise aynı gün kovuşturmaya yetkili makamlara bildirilmemesi ve bağlı olduğu müze müdürlüğüne belge ibraz edilmemesi,

c) Koleksiyonda yer alan kültür ve tabiat varlıklarına kasıtlı olarak zarar verilmesi, bunların tahribine veya kaybına neden olunması,

ç) Bir yıl içerisinde koleksiyonculuk faaliyetlerine başlanmaması,

d) İlgili müzenin haberi olmadan koleksiyonda yer alan herhangi bir kültür ve tabiat varlığının, koleksiyon izin belgesinde belirtilen yerin dışında bulundurulması veya el değiştirmesi,

e) Denetimler sonunda koleksiyonun sağlığı ve güvenliği konusunda önerilen önlemlerin verilen süre içinde alınmaması,

f) Koleksiyoncunun haber verildiği halde ikinci kez ikametgâh adresinde bulunmayıp kasıtlı olarak denetim ve gözetime engel olması veya iki yıl üst üste denetim yapılması için bağlı olduğu müze müdürlüğüne müracaatta bulunmaması,

g) Envanter defterine kayıt edilmeden taşınır kültür ve tabiat varlıklarının satışının veya devrinin yapılması,

ğ) Koleksiyoncunun, elinde bulunan taşınır kültür ve tabiat varlığını bağlı olduğu müze müdürlüğünün bilgisi dışında diğer müzelerce sattığının tespit edilmesi,

h) Koleksiyoncunun, 5 inci maddede belirtilen hususlarda gerçeğe aykırı beyanda bulunduğu tespit edilmesi,

ı) Koleksiyoncunun tüzel kişiliğinin sona ermesi,

hallerinde iptal edilir.

(2) Komisyon tarafından, koleksiyonculuk faaliyetleri esnasında bu maddenin birinci fıkrasında sayılan hallerden herhangi biri veya birden fazlasının tespit edilmesi durumunda koleksiyon izin belgesi müze müdürlüğünün teklifi üzerine Bakanlıkça iptal edilir. Bakanlık gerektiğinde bu yetkiyi müze müdürlüklerine devredebilir. Koleksiyonculuktan kendi isteği ile vazgeçmek isteyenlerin koleksiyon izin belgeleri komisyon kararına gerek duyulmadan iptal edilir. İptal işlemi İçişleri Bakanlığına bildirilir.

(3) Koleksiyon izin belgesinin iptaline itiraz Bakanlığa yapılabilir. Bakanlık itirazı değerlendirerek nihai kararı verir. Koleksiyon izin belgesinin iptali sonucu koleksiyonda bulunan taşınır kültür ve tabiat varlıkları hakkında, Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tasnifi, Tescili ve Müzelere Alınmaları Hakkında Yönetmeliğe uygun olarak işlem yapılır.

(4) 14 üncü madde hükümleri hariç olmak üzere koleksiyon izin belgesi iptal edilenler, hiçbir şekilde yeni bir kültür ve tabiat varlığı edinemezler ve yeniden koleksiyon izin belgesi alamazlar.

(5) Birinci fıkrada belirtilen hususlar dışında, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümlerine dayanılarak koleksiyoncu hakkında soruşturma ve kovuşturma başlanması halinde koleksiyonculuk faaliyetleri yargılama sonuna kadar durdurulur. Koleksiyoncuların koleksiyonlarındaki taşınır kültür ve tabiat varlıkları, envanter defterleri ve koleksiyon izin belgeleri komisyon tarafından gerekli görülmesi durumunda yediemin olarak ilgili müze müdürlüğünce muhafaza edilir. Yargılama sonucunda koleksiyoncunun hüküm giymesi halinde belgesi iptal edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 16 – (1) 15/3/1984 tarihli ve 18342 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıkları Koleksiyonculuğu ve Denetimi Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

İntibak

GEÇİCİ MADDE 1 – Korunması Gerekli Taşınır Kültür ve Tabiat Varlıkları Koleksiyonculuğu ve Denetimi Hakkında Yönetmelik hükümleri kapsamında koleksiyonculuk belgesi bulunan ve aynı zamanda özel müze sahibi olan gerçek ve tüzel kişilerin koleksiyon izin belgeleri bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren bir yıl sonra iptal edilmiş sayılır. Bu durumdaki koleksiyoncuların envanterlerinde bulunan taşınır kültür ve tabiat varlıkları, istemeleri halinde sahibi oldukları özel müzenin envanterine dahil edilebilir.

Yürürlük

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Kültür ve Turizm Bakanı yürütür.